

Fransk visit på dronningens slot

Det er 50 år siden, Dronning Margrethe og Prins Henrik købte Château de Cayx, der ligger ved byen Cahors i det sydlige Frankrig. Vinslottet er fortsat dronningens private ejendom, men enkelte dele er åben for turister.

TEKST OG FOTO: KRISTOFFER FLAKSTAD - FRI@BERLINGSKEMEDIA.DK

O m jeg kender Château de Cayx?“, smiler vores venlige tjener på restauranten 1911 i Cahors. Vi er kommet til den franske provinsby først på aftenen og nyder nu et glimrende måltid mad på art nouveau-hotellet Terminus.

”Selvfølgelig!“, fortsætter hun. ”Det er jo den danske dronnings slot. Det er et kendt sted her på egnen. Jeg kører nogle gange forbi, og om sommeren er det danske flag altid hejst, når dronningen besøger slottet“, forklarer hun og tilføjer:

”Vi er meget glade for den danske kongefamilie her. Dronningen virker så sød og venlig, og det gør hendes sønner, prinserne og deres familier også.”

Med den lokale lovprisning i baghovedet kører vi næste morgen ud til Château de Cayx, som i år har været i Dronning Margrethes eje i 50 år. Så snart vi forlader Cahors forstæder, tager et indbydende landskab over med lave, grønne bjerge og marker med snorlige vinstokke og solsikker. Ind imellem kører vi langs floden Lot, som slanger sig sløvt ud og ind gennem de frodige omgivelser, og vi passerer middelalderlige slotte og små, søvnige landsbyer.

Hvis man har brug for at forsvinde fra denne verdens stress og jag og komme ned i gear, uden at alt for mange nysgerrige blikke følger med, ja så findes der næppe et mere velvalgt sted end her.

Pludselig rundt om et sving duk-

ker Château de Cayx op. Slottet falder nærmest i ét med omgivelserne, men vi genkender naturligvis den grå bygning, som de fleste af os har set udefra i artikler og tv-indslag gennem årene.

Mens flere af egnens andre slotte knejser prangende med tårne og spir på velvalgte bakkedoppe, putter dronningens slot sig i landskabet, hævet over Lot, men i ly af bjerge bagved. Der er nærmest noget ydmygt over placeringen, hvilket på en måde passer godt til det danske lidt underspil-lede sind.

Prins Henriks ånd

Slotsforvalter Olivier Lesenecal tager imod os ved slottets gæsteparkering. Han er som navnet antyder fransk-

mand, men han har boet i Danmark det meste af sit voksne liv og har arbejdet for Kongehuset i godt tyve år. I en årrække havde han stillingen som prins Henriks privatsekretær, og i 2012 blev han tilbudt at flytte hjem til Frankrig og blive forvalter på Cayx – i de første år frem til Prins Henriks død fortsat også som prinsens sekretær.

Olivier Lesenecal og hans portugisiskfødte hustru fører ikke alene opsyn med slottet, men passer også butikken, som er åben for alle besøgende stort set hver dag året rundt. Og så tilbyder parret rundvisninger for mindre grupper på dansk eller fransk i slotsparken og kælderens med Prins Henriks efterladte samling af asiatiske, grønlandske og afrikanske

artefakter – efterfulgt af en vinsmagning i butikken.

Den dansk-franske slotsforvalter fører os med til slottets indre gård, og derfra går vi gennem den velholdte park med klippede hække, palmer og krukker med blomster. Her er der en mageløs udsigt til de kongelige vinmarker og det kuperede, omkringsliggende flodlandskab.

Prins Henrik forlod denne verden for snart otte år siden, men på Cayx lever hans ånd videre i bedste velgående. Man får hurtigt fornemmelsen af, at slottet først og fremmest var hans projekt og et sted, som han har formet og præget gennem et langt, levet liv. Det er tydeligt, at dronning-

Fortsættes side 16

gen og den øvrige familie ønsker at værne om netop den ånd, som blandt andet kommer til udtryk i prinsens finurlige skulpturer og anden kunst, der dukker op her og der i parken.

Naturgrund og kanon fra Vestindien

Da Dronning Margrethe og Prins Henrik for 50 år siden besøgte slottet første gang under en privat ferie i det sydfranske, kom de efter sigende til en ejendom, som tidens tand havde gnavet godt og grundigt i. På høfligt dansk ville man sige, at slottet krævede "en nænsom hånd", og en nænsom hånd var netop, hvad de nye ejere besluttede at give stedet. Der gik derfor yderligere næsten to år, før Dronning Margrethe, Prins Henrik og de to små prinser rykkede ind i deres nye franske feriebolig.

Istandsættelsen betød dog ikke, at det middelalderlige vinslot gennemgik en forandring, der gjorde det til en poleret ejendom. Man ser overalt, at ejerne gennem halvtreds år har haft sans for patina og en god fornemmelse for egnens natur og rustikke arkitektur. Også dele af parken har mere karakter af en naturgrund end en friseret have. Olivier Lecenesal tager os med op i en skrånende ende af de grønne herligheder, hvor der befinder sig en rund pavillon med søjler, hvorfra man får en perfekt panoramaudsigt til Lot-dalen.

Fra pavillonen peger en gammel kanon ud mod landskabet. Den fandt Prins Henrik ved et tilfælde under

en dukning i havet ud for de tidligere danske øer i Vestindien. Hvor kanonen stammer fra, melder historien ikke noget om, men prinsen kunne ikke slippe det historiske fund og fik med besvær og flere hjælpende hænder kanonen op på land. Den blev derefter fragtet til Cayx, hvor den har været lige siden.

Vinen der bliver bedre og bedre

Cayx har været rammen om utallige lykkelige stunder for den kongelige familie, men der har også været enkelte slanger i paradiset. I 1988 kørte den daværende Kronprins Frederik og Prins Joachim galt på en af de snoede landeveje tæt på slottet. Der var tale om en alvorlig bilulykke, som kunne have kostet begge prinser og deres to venner livet. Var det sket, ville Danmark kun have stået med Prinsesse Benedikte og den nu afdøde Prinsesse Elisabeth som arvinger til tronen. De to prinser måtte efter fadæsen brødebetyngede modtage en berettiget skideballe af deres mor i pressens påhør.

Mange husker sikkert også den krise, der i 2017 opstod i kølvandet på Prins Henriks irritation over aldrig at være blevet tilbudt titlen som konge. Frustrationerne fik til sidst frit løb, og prinsen rejste i vrede ned til sit slot i Frankrig og isolerede sig her. Dronningen og prinserne fulgte dog hurtigt efter, og det, der kunne have udspillet sig som et højspændt drama, blev i stedet til en

ærlig fortælling om, at der også i en kongelig familie kan opstå splid – men at man forstår at håndtere og løse en intern krise.

I dag ånder alt fred og idyl på Cayx, og offentligheden har kunne følge med i, hvordan både dronningen og navnlig Prins Joachim og hans familie nyder ophold på slottet.

Også vinen fra Cayx har med tiden fået større og større anerkendelse og er efterhånden rykket op i Cahors-egnens superliga. Som afslutning på besøget smager vi på både rosé, hvidvin og to af de rødvine, der fremstilles i slottets kældre.

Som så mange steder i Frankrig er der i Cahors stigende bekymringer over klimaforandringerne og en høst, der ikke altid bliver, som man ønsker. Vinrankerne blomstrer tidligere og tidligere med den risiko, at nattefrost kan stikke en alvorlig kæp i hjulet.

Det ændrer dog ikke ved, at vinen fra Cayx smager fremragende. Som i det meste af Cahors, er det den lokale Malbec-drue, der dyrkes på slottes marker, og det giver en temmelig kraftig vin, der måske ikke falder i alles smag, men som egner sig særdeles godt til det lokale køkken med franske klassikere som *cassoulet* og *confit de canard*. Og så er der noget særligt ved, at man kan købe Dronning Margrethes og Prins Henriks vin lige her ved staldøren vis-à-vis det smukke slot, som den kongelige familie forhåbentlig aldrig skiller sig af med.

Praktisk info

Vejen dertil:

Norwegian åbnede i 2024 en sommerrute mellem København og Toulouse. Ruten åbner igen i foråret 2025. Lejer man bil i lufthavnen der, kan man være i Cahors på en god time. Man kan også flyve til Paris og tage toget til Cahors på ca. 5 timer. Det anbefales at leje bil, da den lokale transport er begrænset. Der går bus fra Cahors banegård til landsbyen Luzech (30 minutter) cirka tre kilometer fra slottet.

Årstid:

Cahors-egnen befinder sig i grænselandet mellem subtropisk middelhavsklima og tempereret klima. Det betyder, at somrene er lange og varme, og at der for danske rejsende kan være milde dage med sol og over 15 grader selv om vinteren. Når høsten slutter i begyndelsen af oktober, bliver der stille på egnen, men de fleste hoteller og spisesteder holder åbent året rundt.

Besøg på Cayx:

Vinbutikken er stort set åben alle dage. I sommerhalvåret arrangeres der rundvisninger for mindre grupper til de i artiklen omtalte steder, og i juli-august kan individuelle besøgende også booke en rundtur efter aftale med slotsforvalteren.

Overnatning:

Der findes hoteller i forskellige prisklasser både i nærheden af slottet og inde i Cahors, hvor man kan overveje at have base.

Mad og drikke:

Det lokale køkken byder blandt andet på foie gras og andre kendte retter med and. Både i Cahors og på restauranter i oplandet serveres der klassisk fransk mad. Vinkortene præges af lokal Malbec-vin.

Shopping:

I butikken på Cayx kan man foruden alle slottes vine købe både prinsens kogebøger og digtsamlinger samt forklæder, viskestykker, håndklæder, vinglas m.m. med slottets logo. Der sælges også vin fra varemærket Comte André de Monpezat, der blev grundlagt af Prins Henriks far, som var med til at genoprette Cahors-vinområdet efter anden verdenskrig.

Mere info:

<https://www.chateau-de-cayx.com/en>

Andre oplevelser omkring Château de Cayx

Luzech

Den nærmeste lidt større landsby Luzech ligger smukt ud til Lot-floden. Her finder man enkelte butikker og serveringssteder samt et lille marked på onsdage og lørdage.

Château de Mercuès

Ønsker man at tilbringe flere dage på egnen i luksuriøse omgivelser, er det firestjernede hotel Mercuès det oplagte sted at booke værelse. Slottet, der i århundreder var i forskellige Cahors-bispers eje, knejser på et bjerg over Lot-floden og har som Château de Cayx egne vinmarker. Vinen kan blandt andet smages i hotellets Michelin-restaurant.

Le Vinois

Det lille boutiquehotel i landsbyen Caillac er med syv minutters køretur væk, det overnatningssted, der ligger tættest på

dronningens slot. Her er en glimrende restaurant, der serverer lokale klassikere som *foie gras* og *magret de canard* (rosastegt andebryst) på menuen. Eneste skuffelse er, at stedet ikke tilbyder vin fra Château de Cayx. Stedet er oplagt for en frokost før eller efter slottets besøg, men bemærk, at køkkenet lukker for bestillinger allerede kl. 13.00.

Cahors

Den nærmeste større by med indkøbsmuligheder og togforbindelse ligger knap en halv times køretur fra slottet. Her finder man et væld af spændende oplevelser, herunder ikke mindst det forførende marked hver onsdag og lørdag, hvor folk er vant til at se dronning Margrethe handle lokale råvarer af friskeste og højeste kvalitet. Markedet er åbent fra tidlig morgen til omkring kl. 13.